

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

TenneT TSO B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 718
6800 AS ARNHEM

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Bijlagen
1

Datum besluit 31 maart 2022
Betreft Beslissing op wijzigingsverzoek

Geachte heer [REDACTED],

Op 24 maart 2022 heb ik uw verzoek tot wijzigen van de ontheffing met kenmerk WNB.2021.020.toek (aanvraagnummer 5190025660812) voor het project 'Beter Benutten Bestaande 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg' ontvangen. Ik heb uw verzoek beoordeeld. In deze brief leest u wat dit betekent.

Procedure

In artikel 20a, eerste lid van de Elektriciteitswet, is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieprocedure als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Beter Benutten Bestaande 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg, gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister voor Klimaat en Energie. Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit wijzigingsbesluit is één van de besluiten die nodig zijn voor BBB 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg. Daarom is ook op dit wijzigingsbesluit de rijkscoördinatieprocedure van toepassing.

De minister voor Klimaat en Energie heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Beter Benutten Bestaande 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg bevorderd. Onderhavig besluit is als volgt voorbereid:

- op 30 september 2021 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen.
- op 30 september 2021 is door de minister van EZK een ontwerp van het besluit aan TenneT TSO gezonden;

- het ontwerp van het besluit heeft van vrijdag 1 oktober tot en met donderdag 11 november 2021 ter inzage gelegen in het Gemeentekantoor van Sliedrecht ;
- er zijn 2 digitale informatieavonden georganiseerd, op 12 en 14 oktober 2021.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit wijzigingsbesluit door de minister voor Klimaat en Energie bekendgemaakt. Tevens doet de minister voor Klimaat en Energie daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Vorig besluit

Bij besluit van 19 januari 2022 is ontheffing met kenmerk WNB.2021.020.toek verleend van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van nesten van de boomvalk, buizerd, slechtvalk en visarend; alsmede van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker, rugstreppad en noordse woelmuis, voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 1 september 2025.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Beter Benutten Bestaande 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg', gelegen in de gemeenten Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Altena, Alblasserdam, Molenlanden, Sliedrecht, Dordrecht en Geertruidenberg. Het project betreft het opwaarderen van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding tussen Krimpen aan den IJssel en Geertruidenberg. De opwaardering van de bestaande hoogspanningsverbinding houdt in dat nieuwe geleiders met meer capaciteit worden toegepast. De hoogspanningsverbinding Krimpen aan den IJssel – Geertruidenberg maakt deel uit van deze 380 kV ring. In totaal worden bij 89 masten en twee jukken (één per station) binnen dit traject nieuwe geleiders toegepast en/of andere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

De werkzaamheden betreffen onderhoudswerkzaamheden en werkzaamheden om de transportcapaciteit te vergroten. De werkzaamheden bestaan uit het ophangen van nieuwe HTLS (High Temperature Low Sag) geleiders met een hogere capaciteit dan de huidige geleiders, het vervangen van isolatorkettingen en bliksemraden, het verstevigen van de fundering bij een aantal masten en het aanpassen van het mastlichaam bij een groot aantal masten. De aanpassingen aan de mastlichamen bestaan in hoofdlijnen uit het vervangen van bouten en het uitwisselen en/of toevoegen van mastprofielen waarbij de hoofdpzets en de uitstraling van de mast niet wijzigt. Om de werkzaamheden uit te voeren worden tijdelijke bouwwegen en werkterreinen om de mastvoeten gelegd waarvoor op enkele locaties bomen worden gekapt of watergangen tijdelijk worden gedempt.

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Tijdens de uitwerking van de werkzaamheden is gebleken dat de uitvoering van enkele maatregelen ten aanzien van de heikikker, rugstreepad en noordse woelmuis niet uitvoerbaar zijn op de wijze die in de aanvraag en het besluit zijn opgenomen. Door de definitieve vaststelling van de besluiten op 25 maart 2022 was het niet mogelijk de maatregelen al in februari uit te voeren. Daarnaast hebben hoge waterstanden begin 2022 er voor gezorgd dat delen van het gebied tussen de verlening van het besluit en de ingang van de kwetsbare periode van amfibieën niet toegankelijke waren. Hierdoor kon demping in deze periode niet worden uitgevoerd. Voor de noordse woelmuis geldt daarbij ook dat het gebied in de directe omgeving van de werkterreinen uniek rietgorsgebied betreft waar kwetsbare vogelsoorten broeden. Hierdoor is het regelmatige maaien van het werkgebied zoals is opgenomen in het vigerende besluit (ook in het broedseizoen) om dit onaantrekkelijk te houden voor de noordse woelmuis niet mogelijk, omdat met deze werkwijze zeer belangrijk broedgebied ongeschikt wordt voor deze kwetsbare vogelsoorten.

Uw verzoek

Het verzoek tot wijzigen van de ontheffing met kenmerk WNB.2021.020.toek betreft het verzoek tot wijzigen van de werkwijze en periode voor het dempen van de sloten ten aanzien van de heikikker (*Rana arvalis*) en rugstreepad (*Epidalea calamita*), alsmede het verzoek tot wijzigen van de werkwijze zoals opgenomen in voorschriften v en w uit de vigerende ontheffing ten aanzien van de noordse woelmuis (*Alexandromys oeconomus*).

Besluit

Ik ga akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk WNB.2021.020.toek is gewijzigd. Deze wijziging ziet alleen toe op de aangepaste werkwijze voor wat betreft het dempen van de sloten ten aanzien van de heikikker en de rugstreepad en de aangepaste werkwijze ten aanzien van de noordse woelmuis. De rest van het besluit en de voorschriften blijven ongewijzigd.

Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk WNB.2020.020A.toek. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de voorschriften voor de boomvalk, buizerd, slechtvalk en visarend, de andere bevredigende oplossingen en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 19 januari 2022 met kenmerk WNB.2021.020.toek.

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het besluit tot en met 1 september 2025 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van nesten van de boomvalk, buizerd, slechtvalk en visarend; alsmede van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker, rugstreepad en noordse woelmuis.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Beter Benutten Bestaande 380 kV Krimpen aan den IJssel- Geertruidenberg', het hoogspanningstracé gelegen tussen Krimpen aan den IJssel en Geertruidenberg, in de gemeenten Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Alblasterdam, Molenlanden, Sliedrecht, Dordrecht, Altena en Geertruidenberg, één en ander zoals is weergegeven in de bij de aanvraag gevoegde figuur 'Overzichtskaart Krimpen a/d IJssel – Geertruidenberg 380 kV' van 5 juli 2021.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming Krimpen aan den IJssel – Geertruidenberg 380 kV' van 15 juni 2021; en zoals beschreven in het rapport 'Wijziging werkwijze ontheffing kV 380 Biesbosch' van 24 maart 2022.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Vogels

- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de broedperiode van de aanwezige jaarrond beschermde vogelsoorten. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.
- k. In navolging van voorgaand voorschrift dienen de werkzaamheden op de locaties waar zich jaarrond beschermde nesten in of in de directe omgeving van de masten bevinden buiten de broedperiode van de betreffende soort uitgevoerd te worden, dan wel buiten de broedperiode ongeschikt gemaakt te worden.
- l. In het geval van de nestlocatie van de visarend dienen de werkzaamheden buiten de broedperiode uitgevoerd te worden. Voorafgaand aan de nieuwe broedperiode dient het nest (dan wel een voldoende geschikt alternatief) te zijn teruggeplaatst op exact dezelfde locatie.
- m. Bij het (tijdelijk) verwijderen en terugplaatsen van de nesten is altijd een ter zake kundige ecoloog aanwezig. Er dienen foto's te worden genomen van de nesten, de oorspronkelijke locaties en bij het terugplaatsen van de nesten. Deze foto's dienen te worden gedocumenteerd.
- n. Bij aanwezigheid van boomvalk en slechtvalk, dient te worden gestreefd om voldoende aanbod aan kraaiennesten te behouden binnen bestaande territoria. Dit geldt met name voor de boomvalk en slechtvalk in de omgeving van mast 43 en mast 44.
- o. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere nesten worden aangetroffen van de boomvalk, buizerd, slechtvalk en visarend dan beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming Krimpen aan den IJssel – Geertruidenberg 380 kV' van 15 juni 2021.

Heikikker, rugstreepad en noordse woelmuis

- p. Bij masten waar beschermde soorten zoals heikikker, rugstreepad of noordse woelmuis voorkomen dienen de rijplaten (en eventueel aanwezige houtlaag) na de werkzaamheden alleen buiten de kwetsbare overwinteringsperiode van deze soorten voorzichtig te worden verwijderd indien geen overwinteraars/beschermde soorten aanwezig zijn (vastgesteld door een ecologisch deskundige). Dit vanwege de kans dat exemplaren van de soorten onder de rijplaten of in gebruikte verdichtingslagen/houtlagen onder de rijplaten kunnen overwinteren.
- q. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de heikikker en rugstreepad. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van amfibieën.
- r. Afvangen van amfibieën binnen de afgeschermd locaties dient te worden uitgevoerd onder daarvoor gunstige weersomstandigheden.

- s. De werkzaamheden mogen pas aanvangen nadat een ecologisch deskundige het terrein heeft vrijgegeven.
- t. De amfibieën schermen rond de werkgebieden dienen tijdens de werkzaamheden functioneel te zijn. Hiertoe dienen regelmatige controles te worden uitgevoerd.
- u. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de noordse woelmuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de noordse woelmuis.
- v. Werkzaamheden op locaties waar de noordse woelmuis zich bevindt vinden plaats buiten de voortplantingsperiode van de soort; of dienen er functionele schermen te worden geplaatst buiten de kwetsbare periode voor de soort of direct na een periode van hoog water, als het gebied nog niet geherkoloniseerd is door de soort.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Overige voorschriften

- w. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort(en) waarvoor ontheffing is verleend.
- x. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld. Het werkprotocol dient op locatie aanwezig te zijn.
- y. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Bent u het niet eens met het besluit?

Op het wijzigingsbesluit kan geen zienswijze worden ingediend. Belanghebbenden kunnen tegen het wijzigingsbesluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en begint de dag na de start van de terinzagelegging. Dit betekent dat het indienen van een beroepschrift mogelijk is vanaf zaterdag 9 april 2022. Indien u reeds beroep heeft ingesteld tegen de eerdere besluiten dan heeft op grond van artikel 6:19 van de Algemene wet bestuursrecht het reeds ingediende beroep van rechtswege mede betrekking op het wijzigingsbesluit. Dit betekent dat u in dat geval niet afzonderlijk beroep hoeft in te stellen tegen het betreffende wijzigingsbesluit. Het niet-indienen van beroep tegen het betreffende wijzigingsbesluit heeft geen rechtsgevolgen voor een eventueel eerder ingediend beroep tegen de Wnb ontheffing.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding heikikker en rugstreepad

Het dempen van de sloten heeft niet zoals opgenomen in het vigerende besluit, buiten de kwetsbare periode van de heikikker en de rugstreepad kunnen plaatsvinden doordat hoge waterstanden delen van het gebied tussen gunning en vóór de ingang van de kwetsbare periode ontoegankelijk hebben gehouden. U stelt een alternatieve werkwijze voor het dempen van de watergangen voor.

Door het dempen van sloten wordt een deel van het leefgebied van de heikikker en rugstreepad tijdelijk ongeschikt en kunnen individuen worden gedood. Om negatieve effecten van deze werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de het wijzigingsverzoek gevoegde rapport 'Wijziging werkwijze ontheffing kV 380 Biesbosch' van 24 maart 2022. De door u voorgestelde maatregelen en werkwijze zijn voldoende.

Bij de aangepaste werkwijze voor het dempen van de watergangen worden voorafgaand aan iedere demping de slootkruisingen geïnspecteerd. Waar broedklompen aanwezig zijn, zullen deze met behulp van macrofaunanetten worden verplaatst. Wanneer broedklompen aan vegetatie bevestigd zijn, zal de vegetatie met broedklompen verplaatst worden naar hiervoor geschikt habitat in de onaangetaste delen van de watergangen. Aanwezige organismen bij slootkruisingen worden middels een fijnmazige broedzegen opgedreven vanaf een tijdelijk schotnet. Bij grotere kruisingen kan deze handeling herhaald worden in beide (tegengestelde) richtingen van de waterweg. Waar nodig, worden andere organismen met een macrofaunanet langs de slootkanten opgedreven in het broedzegen en/of verplaatst naar geschikte slootdelen. Waar kikkervisjes aanwezig zijn, zal de inzet van fijnmazige broedzegens voorkomen dat kikkervisjes in de waterkolom achterblijven en waar nodig, aanvullend met behulp van macrofaunanetten verplaatst worden voordat de watergang wordt gedempt. Bovengenoemde werkwijze wordt uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog. Nadat de watergangen zijn vrijgemaakt van organismen wordt de sloot gedempt. Er zullen duikerbuizen worden geplaatst om doorstroming te voorkomen.

Met de bovengenoemde aangepaste werkwijze voor het dempen van sloten wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de heikikker en rugstreepad, of eiklommen en juvenielen worden verwond of gedood tijdens het dempen van de sloten. Hierdoor wordt voorkomen dat artikel 3.5, eerste lid van de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Echter, door de werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van beide soorten tijdelijk ongeschikt door het dempen van sloten. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming. Na de werkzaamheden zijn de sloten weer beschikbaar en functioneel voor de soorten. Tijdens de werkzaamheden voldoende delen van de watergangen beschikbaar voor de soorten.

Met inachtneming van bovenstaande kan het dempen van sloten worden uitgevoerd volgens de door u voorgestelde aangepaste werkwijze.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Instandhouding noordse woelmuis

In de vigerende ontheffing is opgenomen dat voorafgaand aan de werkzaamheden de werkterreinen onaantrekkelijk worden gemaakt door de vegetatie bij de betreffende mast- en lierlocaties kort te maaien. Het maaien zou moeten worden uitgevoerd in het voorjaar, voor de voortplantingsperiode van de noordse woelmuis. Daarna zou het maaien van de werkgebieden bij mast 80 tot en met 83 regelmatig worden herhaald om het gebied onaantrekkelijk te houden voor de soort. Er is echter gebleken dat het regelmatig maaien van de werkgebieden rondom masten 80 tot en met 83 niet wenselijk is vanwege het unieke natte rietgorsgebied rondom de masten. Dit gebied fungeert als broedgebied voor moeras-bewonende vogelsoorten als roerdomp, blauwborst en snor. Om het werkterrein onaantrekkelijk te houden voor de noordse woelmuis zou ook in het broedseizoen wekelijks moeten worden gemaaid, wat er voor zorgt dat het ook het rietgorsgebied rondom het werkterrein regelmatig verstoord en ongeschikt wordt voor deze vogelsoorten. Om deze reden heeft u een alternatieve werkwijze voorgesteld ten aanzien van de noordse woelmuis voor de masten 80 tot en met 83.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de het wijzigingsverzoek gevoegde rapport 'Wijziging werkwijze ontheffing kV 380 Biesbosch' van 24 maart 2022. De door u voorgestelde maatregelen en werkwijze zijn voldoende.

Bij de aangepaste werkwijze wordt het leefgebied van de noordse woelmuis niet meer gemaaid om dit onaantrekkelijk te maken voor de soort, maar zullen er direct na het hoogwater schermen worden geplaatst rond het werkterrein en de lierlocaties bij masten 80 tot en met 83. Dit betreft schermen die door NWC advies eerder met succes zijn gebruikt in de Biesbosch. De schermen worden zo spoedig mogelijk geplaatst, zodat de noordse woelmuis het gebied nog niet heeft geherkoloniseerd na de periode van hoog water. De schermen voorkomen dat exemplaren van de noordse woelmuis de werkterreinen betreden.

Het scherm is 70 centimeter hoog en zal 10 centimeter diep ingegraven worden. Aan de binnenzijde van het scherm worden aarden uittreedplaatsen tegen het scherm geplaatst, zodat dieren die onverhoopt (maar niet verwacht) toch binnen de schermen aanwezig zijn, uit het gebied kunnen kruipen. Bij het plaatsen van de schermen worden met een met accu gedreven bosmaaier of zeisje de randen langs de schermen gemaaid, in overleg met Staatsbosbeheer.

Tijdens het broedseizoen vindt regelmatig controle plaats van de schermen om deze functioneel te houden. Afhankelijk van het groeiseizoen zullen er wekelijks of tweewekelijks controles plaatsvinden.

Bij de masten 50 tot en met 52 worden de masten geschraald en gecoat. Deze werkzaamheden worden niet uitgevoerd voor oktober 2022. Schermen kunnen worden geplaatst buiten de kwetsbare periode van de noordse woelmuis, in oktober. Een deskundige ecoloog zal bij deze masten een afweging maken of het plaatsen

van schermen noodzakelijk is, in het licht van de beperkte werkzaamheden. Het leefgebied van de woelmuis wordt zo veel als mogelijk behouden door het werkterrein zo klein als mogelijk te houden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek

Met de bovengenoemde aangepaste werkwijze voor het direct na een periode van hoogwater ongeschikt maken van het werkterrein voor de noordse woelmuis wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er exemplaren van de noordse woelmuis aanwezig zijn in het werkgebied en kunnen worden verwond of gedood.

Hierdoor wordt voorkomen dat artikel 3.5, eerste lid van de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Echter neemt het oppervlakte en de kwaliteit van het leefgebied tijdelijk af en wordt een deel van het leefgebied tijdelijk ongeschikt voor de soort. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Buiten de werkterreinen blijft tijdens de werkzaamheden functioneel leefgebied aanwezig voor de soort.

Met inachtneming van bovenstaande kan het ongeschikt maken van de werkterreinen voor de noordse woelmuis bij masten 80 tot en met 83 uitgevoerd worden volgens de door u voorgestelde aangepaste werkwijze.

Andere bevredigende oplossing

Rondom masten 80 tot en met 83 bevindt zich uniek nat rietgorsgebied dat belangrijk is voor bepaalde kwetsbare moeras-bewonende vogelsoorten. Hierdoor het is regelmatig maaien om de werkterreinen ongeschikt te houden voor de noordse woelmuis niet mogelijk, omdat hiermee ook de broedgebieden van deze vogelsoorten ongeschikt worden in het broedseizoen. Het plaatsen van de schermen biedt een beter alternatief; hiermee wordt voorkomen dat de noordse woelmuis aanwezig is in de werkgebieden en blijft het rietgorsgebied onaangetast en wordt dit niet verstoord in het broedseizoen. De impact op het leefgebied van de noordse woelmuis blijft bij beide werkwijzen hetzelfde; het leefgebied neemt tijdelijk af. Na de werkzaamheden wordt het scherm weer verwijderd, en zal het gebied weer beschikbaar en functioneel zijn voor de soort.

Voor wat betreft het dempen van de sloten is het niet mogelijk de sloten open te houden door de inzet van draglineschotten om de waterwegen te overbruggen. Het gebied waarin de te dempen waterwegen liggen betreft veenweidegebied en dit is kwetsbaar voor inklinking en verzakking. Het gebruik van draglineschotten zou onherstelbare schade aan de oevers en waterwegen kunnen veroorzaken waarmee belangen van waterveiligheid, terreineigenaars, waterschappen en natuurbelangen in het geding komen.

Het is niet mogelijk het dempen van de sloten en het plaatsen van de schermen voor de noordse woelmuis pas na het voortplantingsseizoen van de heikikker, rugstreeppad en noordse woelmuis uit te voeren, omdat de werkzaamheden niet kunnen worden uitgesteld omdat anders de veiligheid en de leveringszekerheid van het Nederlandse hoogspanningsnet in het geding komen. Er zijn meerdere gekoppelde TenneT projecten afhankelijk van de project-timing van onderliggend project. De aanvraag van de buitendienststellingen van het hoogspanningsnet (VNB) is complex (minimaal een jaar).

Het uitvoeren na de kwetsbare periodes zou er toe leiden dat dit project en mogelijk andere projecten in het ding komen, waardoor de veiligheid en leveringszekerheid in het geding komt. Daarmee is deze optie van uitvoering uitgesloten. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhangen is.

Conclusie

Met inachtneming van bovenstaande kan de ontheffing met kenmerk WNB.2021.020.toek worden gewijzigd. De wijziging ziet alleen toe op de aangepaste werkwijze voor het dempen van sloten en het ongeschikt maken van de werkterreinen bij masten 80 tot en met 83 voor de noordse woelmuis. Voor wat betreft mijn overige overwegingen, met name de voorschriften voor de boomvalk, buizerd, slechtvalk en visarend, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 19 januari 2022 met kenmerk WNB.2021.020.toek.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190025660812

Kenmerk
WNB.2021.020A.toek